

KÄYTTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2023

Suomenkielinen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja. Lisäksi se vastaa perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

Oppimispalveluiden osalta tulosityksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen johtamisesta ja toisen asteen koulutuksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista. Suomenkielisiä lukioita on 10 ja niissä on syksyllä 2023 arviolta 6 580 opiskelijaa.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on tulosityksikön toiminnan keskiössä. Hyvinvointia tukee Nuorisopalvelut, joiden toiminnan pääasiallisena kohderyhmänä ovat 12–17-vuotiaat nuoret. Kesätoiminnassa kohderyhmä on 9–17-vuotiaat, ja Ohjaamotalon palvelut kohdentuvat alle 30-vuotiaisiin nuoriin.

1 Toisen asteen koulutus

1.1 Lukiokoulutus

Espoon suomenkielisissä lukioissa opiskeli vuoden 2022 syyskuussa 6 194 opiskelijaa (2021: 5 825) ja opiskelijaennusteen mukaan syksyllä 2023 suomenkielisissä lukioissa opiskelee 6 580 opiskelijaa. Lukuvuoden 2022–2023 lukioiden aloituspaikkamääräksi opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päätti 2 079, mikä on 66 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta. Lukuvuoden 2023–2024 aloituspaikkamääräksi on päätetty 2 118 (66,3 %).

Uusi oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021, ja vuonna 2023 laajennetun oppivelvollisuuden piiriin tulee kolmas ikäluokka peruskoulun päättäviä oppilaita. Oppivelvollisuuden laajentaminen tarkoittaa myös maksutonta toisen asteen koulutusta, ja syksyllä 2023 maksuttoman lukiokoulutuksen piirissä on kaikki lukioiden 1.–3. vuoden opiskelijat, mikä tarkoittaa Espoossa yli 6 000 opiskelijaa.

Espoon lukioverkossa valtakunnallinen erityistehtävä on Otaniemen lukiolla (matemaattis-luonnontieteelliset aineet) ja Tapiolan lukiolla (musiikki), ja näille on myönnetty myös valtakunnallinen kehittämistehtävä. Etelä-Tapiolan lukiolla on valtakunnallinen erityistehtävä kansainvälisen IB-koulutuksen järjestämiseen. Lisäksi lukioilla on erilaisia linjoja ja painotuksia.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien opiskelijoiden osuus kaikista suomenkielisten lukioiden opiskelijoista on 11,5 % (2021: 10,7 %).

1.1.1 Lukiokoulutuksen kehittäminen Espoossa

Lukiokoulutuksen kehittämistä ohjaavat useat valtakunnalliset uudistukset. Uusi lukiolaki ja -asetus sekä ylioppilastutkintoa koskeva laki astuivat voimaan 1.8.2019, ja lukion uudet opetussuunnitelman perusteet otettiin käyttöön 1.8.2021 lukien. Lakiuudistukset velvoittavat koulutuksen järjestäjiä lisäämään oppiainerajat ylittävää opiskelua, opinto-ohjausta ja kansainvälistä toimintaa sekä toimimaan yhteistyössä korkeakoulujen ja työelämän kanssa.

Samaan aikaan opetussuunnitelmauudistuksen kanssa astui voimaan laajennettu oppivelvollisuus sekä maksuton toinen aste. Uudistuksen toteuttamiseen liittyy lisääntyvää hallinnollista työtä sekä kustannuksia, joiden täysimääräinen korvaaminen valtionhallinnon toimesta on epävarmaa.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosityksikötasoiset seurattavat tavoitteet vuosille 2023–2025 ovat seuraavat:

- Espoossa ylioppilastutkinnon tulokset ovat Suomen kärkeä.

- Vahvistetaan lukiolaisten mahdollisuuksia vaikuttaa opiskeluympäristönsä ja lukionsa toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaa itseään koskevien päätösten valmisteluun esimerkiksi nuorisovaltuuston ja opiskelijakuntien hallitusten välisellä yhteistyöllä sekä ottamalla opiskelijoita aktiivisesti mukaan lukiokoulutuksen kehittämiseen.
- Vahvistetaan valmiutta tukea monikielisten nuorten opiskelua toisella asteella osana kotouttamistavoitteita.
- Kehitetään opettajien kielitietoisuus- ja kulttuurisensitiivisyysosaamista koulutuksin osana kotouttamistavoitteita.

Lisäksi tavoitteiksi on asetettu seuraavat:

- Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia maailmankansalaisuuteen sekä eettisesti kestävään ja vastuulliseen toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030.
- Tuetaan nuorten jaksamista ja hyvinvointia vahvistamalla nuorten osallisuutta ja kehittämällä yhteisöllisyyden toimintakulttuuria.
- Tuetaan maahanmuuttotasaisten opiskelijoiden ohjausta lukio-opinnoissa.
- Tuetaan S2-opiskelijoiden lukio-opintoja kehittämällä S2-opetusta Espoossa.

Lukioverkon kehittämisessä päämääränä on tarjota lukiokoulutusta kaikissa kaupunkikeskuksissa hyvien kulkuyhteyksien varrella. Pitkän aikavälin tavoitteena on kasvattaa lukioyksiköitä siten, että kaikkiin lukioihin voidaan ottaa vuosittain vähintään 200 uutta opiskelijaa.

Lukioiden välistä yhteistyötä kehitetään siten, että opiskelijoiden on vaivatonta valita opintoja Espoon lukioista niin rantaradan kuin metroradan varrella. Yhteistoimintaa sidosryhmien kanssa tiivistetään mm. kehittämällä yhteisiä toimintatapoja pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa. Korkeakoulu yhteistyön yhtenä opetussuunnitelmallisena tavoitteena on helpottaa korkea-asteen opintoihin tutustumista jo lukioaikana. Korkeakoulujen oppimisympäristöjä hyödynnetään lukio-opintojen aikana.

Lukioilla on monipuoliset kansainväliset yhteydet, ja vuonna 2022 matkakursseja järjestettiin jälleen edellisvuosia enemmän. Koronapandemia on myötävaikuttanut kansainvälisyyden uusien tapojen ja toteutusten pohdintaan.

Lukioissa edistetään yrittäjyyskasvatusta ja työelämälähtöisyyttä. Lukiolaisia kannustetaan osallistumaan Nuori yrittäjyys ry:n ohjelmiin. Lukioilla on myös omia yrittäjyyskursseja ja osa toteuttaa myös Taloudellisen tiedotustoimiston TATin kursseja.

Espoon kaupunki osallistuu valtakunnalliseen lukiokoulutuksen kehittämiseen mm. LUKE-verkoston, Kuntaliiton lukiofoorumin ja Helsingin, Turun, Tampereen, Jyväskylän ja Oulun kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

1.1.2 Lukiokoulutuksen keskeisimmät kehittämishankkeet ja avustukset

Lukiokoulutus sai OKM:n Laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoon 580 000 euroa valtionavustusta vuosille 2023–2024. *Laadukas lukiokoulutus – silta nuorten tulevaisuuteen* -hankkeessa on tavoitteena luoda Espoon lukiokoulutuksen laatukäsikirja, johon kootaan laadukkaasti oppimisen edellytykset. Hankkeessa toteutetaan myös kokeiluja, joissa ehkäistään lukiolaisten henkistä kuormitusta, lukio-opintojen venymistä ja keskeyttämistä sekä tuetaan maahanmuuttotasaisten oppijoiden opintoja ja ohjausta. Hanke tukee jo aiemmin alkanutta *Ohjauksella onnistumisiin* -hanketta.

Lukiokoulutus on saanut vuosille 2023–2024 koronaepidemian aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen valtion erityisavustusta 1,5 milj. €. Avustuksella lukioille tarjotaan mahdollisuuksia a) tarjota tukiovetusta eri oppiaineissa b) toteuttaa samanaikaisopetusta esim. resurssiopettajan avulla c) jakaa tiettyjä opetusryhmiä pienemmiksi yksilöllisemmän tuen lisäämiseksi ja oppimisen edistämiseksi d)

tehostaa ryhmänohjaajan, opon ja aineenopettajan ohjausta sekä e) lisätä erityisopettajien tarjoamaa tukea.

Lisäksi lukioissa on käynnissä Ilmasto- ja kestävyyskasvatusta tukeva *Kestävä tulevaisuus* -hanke, jossa luodaan malli ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen opettamiselle eri oppiaineissa (rahoitus 56 000 €), yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen tähtäävä hanke (rahoitus 70 000 €) sekä useita kansainvälisyyttä lisääviä hankkeita.

1.2 Toisen asteen koulutuksen kaupunkitasoinen koordinointi

Toisen asteen koulutuksen koordinointiin liittyy kaupunkitasoinen vastuu vuonna 2021 laajennetun oppivelvollisuuden toteutumisesta. Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunta on vastuussa niistä oppivelvollisista nuorista, jotka eivät perusopetuksen jälkeen pääse tai hakeudu jatkokoulutukseen. Nuoria ohjataan opiskelun ja tarvittavan tuen piiriin, ja tarvittaessa heille tehdään opiskelupaikan osoittamispäätös. Toiminnasta vastaa tulosityksikön koulutuksen palvelualue, joka toimii yhteistyössä mm. Ohjaamotalon ja Espoon koulutuskuntayhtymä Omnian kanssa. Perusopetuksen päättäviä oppivelvollisia on Espoossa vuonna 2023 noin 3 200.

1.3 Opiskeluhuoltopalvelut

Vuoden 2023 alusta toisen asteen koulutuksen opiskeluhuoltopalvelut ovat siirtyneet toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksiköstä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Vuoden 2023 aikana tavoitteena on luoda toimivat käytänteet opiskeluhuoltopalveluille ja varmistaa lakisääteisten palvelujen toteutuminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

2 Nuorisopalvelut

Koronapandemia on vaikuttanut nuorisopalvelujen toimintaan vuonna 2021 sekä alkuvuonna 2022. Merkittävä vaikutus on ollut sekä alueelliseen nuorisopalveluun että Ohjaamotalon toimintaan. Tilanne on vaikeuttanut myös nuorisoyhdistysten tilannetta, ja niiden toimintaa on tuettu avustuksin peilaten vuoden 2019 toiminnan laajuuteen.

Nuorisopalveluiden painopisteet vuodelle 2023:

Alueelliset nuorisopalvelut:

- nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen
- kansainvälisyystoiminnan kehittäminen
- kestävä nuorisotyön kehittäminen
- vammaisten nuorten vapaa-ajan toiminnan kehittäminen: digitaalinen pelitoiminta ja muu vapaa-ajantoiminta, mahdollinen esteettömyysparannus Tapiolan nuorisotilaan
- Pohjois-Espoon mopopajan perustaminen ja toiminnan kehittäminen

Ohjaamotalo:

- etsivän nuorisotyön vahvistaminen
- yhteistyöhön Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa Ohjaamoyhteistyössä
- perusopetuksen jälkeiseen oppivelvollisuuteen liittyvät tehtävät
- nuorten pitkittyneisiin ja vakaviin väkivaltailmiöihin puuttuminen kouluympäristössä yhteistyössä Aseman Lapset ry:n kanssa.
- pääkaupunkiseudun alueen yhteistyö nuorten väkivaltailmiöön puuttumisessa
- mahdollinen esteettömyysparannus Ohjaamotalon starttipisteelle

Vuoden 2023 aikana Espoossa suunnitellaan ja pilotoidaan (lukuvuosi 2023–2024) ensimmäistä kertaa koulunuorisotyötä suomen- ja ruotsinkielisillä yläkouluilla. Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämällä rahoituksella palkataan lukuvuodelle neljä nuorisonohjaajaa työskentelemään pääasiassa yläkouluissa, mutta osin myös nuorten vapaa-ajalla.

Nuorisoyhdistysten ja nuorisovaltuuston toimintaa tuetaan suunnitelmallisesti. Vuonna 2023 on lisätty nuorisoyhdistyksille kohdennettuja avustuksia kaikkiaan 80 000 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Toiminnallista yhteistyötä yhdistysten kanssa kehitetään yhdessä. Nuorisovaltuustoa tuetaan erityisesti Vaikuttamo-tapahtuman järjestämisessä sekä Nuorisovaltuustovaaleihin liittyvissä tehtävissä.

Kansainvälisen nuorisotyön osalta tavoitteena on vahvistaa henkilöstön osaamista mahdollistamalla osallistuminen eurooppalaisiin koulutuksiin ja vierailuihin, toteuttaa vähintään yksi nuorisovaihto ja yksi nuorten solidaarisuushanke. Lisäksi tavoitteena on käynnistää eurooppalainen yhteistyöhanke kestävän nuorisotyön teemalla myöhemmin tulevien nimettävien kumppanimaiden kanssa. Osallistumme myös keskeisiin kansainvälisiin kunnallisen nuorisotyön seminaareihin, tapaamisiin ja verkostoihin. Kansainvälistä nuorisotyötämme rahoitetaan pääosin Opetushallitukselta saatavin varoin (Erasmus+ -akkreditointi).

Nuori Espoo -tapahtumatoimintaa toteutetaan kaikilla suuralueillamme ensisijaisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Osallistumme osaltamme mahdollisuuksiemme mukaan myös muihin Espoossa toteutettaviin, nuorille suunnattuihin suurempiin tapahtumiin.

Nuorten työllistymistä tuetaan kesä- ja yritysseteleillä, joihin ovat oikeutettuja vähintään 15 vuotta ja enintään 19 vuotta täyttävät espoolaiset. Espoolaisnuorten lyhytkestoisia keikkatyömahdollisuuksia edistetään vuonna 2022 yhteistyössä Työllisyys Espoon ja WorkPilotsin kanssa.

Alueellisten nuorisopalveluiden toiminnan pääasiallisena kohderyhmänä ovat 12–17-vuotiaat nuoret. Pienryhmätoimintaa tarjotaan 9–17-vuotiaille ja kesätoiminnassa kohderyhmä on 9–17-vuotiaat. Ohjaamotalossa palveluja tarjotaan 16–29-vuotiaille nuorille.

Nuorisopalvelut kehittää Suuntaamo 1.2:n mukaisesti vuonna 2023 kaikessa toiminnassaan erityisesti seuraavia palveluja: digitaalinen nuorisotyö, kestävä nuorisotyö, kansainvälinen nuorisotyö, nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen, nuorten osallisuustoiminta sekä yhdenvertaisuustyö.

3 Henkilöstö

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikössä oli vuoden 2022 lopussa 574 työntekijää, joista vakinaisia 460 (80,1 %), määräaikaisia 113 (19,7 %) ja yksi työllistetty. Tulosityksikön johdossa oli neljä vakinaista työntekijää.

Vuonna 2022 tulosityksikköön perustettiin vuodelle 2023 yhteensä 14 virkaa ja 18 tointa ja tehtiin kolme nimikemuutosta. Uusina virkoina ja toimina kaupunginhallitus perusti kaksi virka-apulaisrehtorin ja 12 lukion lehtorin virkaa sekä 14 nuorisonohjaajan, kaksi lukiosihteerin, yhden nuorisopalveluiden palveluvastaavan ja yhden suunnittelijan tointa.

3.1 Toisen asteen koulutus

Toisen asteen koulutuksen tukipalveluissa oli vuoden 2022 lopussa 40 työntekijää, joista vakinaisia 33 ja määräaikaisia 7 henkilöä.

Lukiokoulutuksessa oli vuoden lopussa 420 työntekijää, joista vakinaisia 329 ja määräaikaisia 90 henkilöä sekä yksi työllistetty. Vuodelle 2023 lukiokoulutukseen on perustettu kaksi virka-apulaisrehtorin ja 12 lukion lehtorin vakanssia sekä kaksi lukiosihteerin tointa. Lukiokoulutuksen henkilöstömäärä kasvaa suhteessa ennustettua opiskelijamäärän 5,4 % kasvua vähemmän.

3.2 Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluissa oli vuoden 2022 lopussa 110 työntekijää, joista vakinaisia 94 ja määräaikaista 16 henkilöä.

Nuorisopalveluiden henkilöstö kasvaa vuonna 2023 kuudellatoista (16) vakituisella henkilöllä: Alueelliseen nuorisotyöhön palkataan Pohjois-Espoon alueelle palveluvastaava, ja nuorisonohjaaja palkataan vuoden aikana kaikkiaan kaksitoista. Ohjaamotaloon palkataan yksi uusi etsivän nuorisotyön nuorisonohjaaja, yhden etsivän nuorisotyön nuorisonohjaajan tehtävä vakinaistetaan ja perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden tehtäviin palkataan toinen suunnittelija.

Nuorisopalveluissa jatketaan harjoittelijayhteistyötä alan oppilaitosten kanssa.

Kesätyöntekijöitä palkataan yhteensä 25 sekä alueellisiin nuorisopalveluihin että Ohjaamotaloon. Nuorisopalveluiden kesätyöpaikat on tarkoitettu 14–17-vuotiaille nuorille, joilla ei ole aiempaa kesätyökokemusta. Ohjaamotaloon palkataan myös 18 vuotta täyttäneitä alan opiskelijoita.

4 Talous

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikön vuoden 2023 talousarvio on 74 883 000 € ja tulotavoite 552 000 €.

Edelliseen vuoteen verrattuna tulosityksikön sisäisten palvelujen ostot ja sisäiset toimitilavuokrat kasvavat yhteensä 1,6 milj. €. Tietohallinnolta ostettavien sisäisten ICT-palvelujen 3,4 milj. € budjetti on siirretty palvelualueilta tulosityksikön yhteisiin kustannuksiin.

4.1 Toisen asteen koulutus

Edelliseen vuoteen verrattuna lukiokoulutuksen talousarvio kasvaa 4,5 milj. €, josta lukiodien hallinnon ja opetuksen henkilöstö- ja muihin menoihin kohdistuu 4 milj. €, kiinteistökustannuksiin 0,4 milj. € ja kouluruokailuun 0,1 milj. €. Oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuviin oppimateriaalikustannuksiin on varattu 3,3 milj. €. Lautakunnan vuodelle 2023 lukiokoulutuksessa tarvittaviin restart-vaiheen toimenpiteisiin kohdentama 165 000 € määrärahalisäys jaetaan lukioille opiskelijamäärien suhteessa käytettäväksi lukiodien priorisoinnin mukaisesti.

Lukiokoulutuksen Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toimenpiteet vuonna 2023 ovat henkilöstösäästöt, isomman yksikkökoon mukainen tehostaminen sekä työterveyden parantaminen. Säästötavoite on yhteensä 0,3 milj. €, ja se kohdistuu käytännössä kokonaan opetukseen.

4.2 Nuorisopalvelut

Edelliseen vuoteen verrattuna nuorisopalvelujen talousarvio kasvaa 0,5 milj. €. Henkilöstökuluihin budjetoidaan 16 uuden vakanssin ja palkankorotusten vuoksi 0,8 milj. € enemmän ja tilavuokrat kasvavat 0,3 milj. €, mutta muihin menoihin varataan 0,7 milj. € vähemmän.

Kesäseteleiden (300 €/kpl) määrää on suunnitelmallisesti lisätty: niitä jaettiin 900 kpl vuonna 2019, 1 300 kpl vuonna 2021, 1 500 kpl vuonna 2022 ja vuonna 2023 jaetaan 1 600 kpl. Kesäseteleihin on budjetoitu 0,1 milj. € ja loput maksetaan nuorisopalveluille osoitetuista testamenttivaroista.

Nuorisopalvelujen keskeisimmät Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toimenpiteet vuonna 2023 ovat seinättömän ja monikanavaisen nuorisotyön kehittäminen sekä valtion avustusten ja projektirahoituksen lisääminen. Säästötavoite on yhteensä 68 000 € ja tulonlisäystavoite 70 000 €.

4.3 Investoinnit

Matinkylän lukion rakentaminen on alkanut vuoden 2021 lopussa ja valmistuu tammikuussa 2024.

Tulosityksikön ensikertaiseen kalustamiseen ja vanhan kaluston uusimiseen on varattu yhteensä 0,25 milj. €.

	1 000 € ENN TP 2022	KS 2023
KP31040 Toisen asteen koulutuksen ja nuorison yhteiset		
Henkilöstömenot	286	348
Muut menot, ulkoiset	3	10
Palvelujen ostot, sisäiset	609	4 119
Vuokrat, sisäiset	16	29
KP31041 Toisen asteen koulutus		
<i>KP310410A Toisen asteen koulutuksen tukipalvelut</i>		
opiskeluhoolto on siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle		
Toimintatulot	219	0
Henkilöstömenot	1 950	567
Muut menot, ulkoiset	338	744
Palvelujen ostot, sisäiset	2 154	2
Vuokrat, sisäiset	46	54
<i>KP310430A Lukiokoulutus</i>		
Toimintatulot	1 130	200
Henkilöstömenot	26 723	30 159
Vuokrat, ulkoiset	968	1 169
Muut menot, ulkoiset	7 404	9 565
Palvelujen ostot, sisäiset	1 300	1 180
Vuokrat, sisäiset	11 775	12 269
<i>KP310411A Omnian koulutuspalvelut</i>		
Muut menot, ulkoiset	2 926	2 926
KP31045 Nuorisopalvelut		
Toimintatulot	469	352
Henkilöstömenot	4 253	5 067
Muut menot, ulkoiset	3 405	3 893
Palvelujen ostot, sisäiset	518	212
Vuokrat, sisäiset	2 273	2 570
TOIMINTATULOT YHTEENSÄ	1 818	552
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	66 947	74 883
Henkilöstömenot	33 212	36 141
Vuokrat, ulkoiset	968	1 169
Muut menot, ulkoiset	14 076	17 138
Palvelujen ostot, sisäiset	4 581	5 513
Vuokrat, sisäiset	14 110	14 921